

z Uhříněvsi a z Říčan

Rembrandt van Rijn: Milosrdný Samaritán

Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům.

Židům 10,2

Milé sestry, milí bratři, milí přátelé,

školní rok už se rozběhl – a to dost divokým tempem. Anička Štraubová začala chodit do 1. třídy. A moc se jí tam líbí. Halka Šuláková sice už je ve třídě 2., ale až letos to vypadá, že tento rok už skutečně do školy chodit bude. A my starší – my si říkáme, jak ono to vlastně bude. Co nás tento školní rok čeká – v rodině, ve sboru, ve společnosti. V té nejistotě jsme všichni – napříč vírami, napříč vyznáními. Někdo je v očekávání budoucnosti silnější, jiný slabší. A hledáme pomoc a povzbuzení.

Dostal se mi do ruky příběh Emanuela Frynty – básníka, překladatele, literárního vědce, scenáristy, - jehož nonsensovou poezii miluji. Okouzluje mě a povzbuzuje. A zjistil jsem, že tento člověk, který kolem sebe šířil úsměv, to měl v životě nesmírně těžké. Vilém Zábřana na to vzpomíná ve svém deníku:

„Umřel jako žebrák, celá léta už nemohl pořádně pracovat, prodlužený u každého, na koho se podíval, zesláblý, že ho jeho manželka Ada musela nosit v náručí, nakonec vážil pětáctýřicet kilo... Žili v takové bídě... Vzpomínám si, že už někdy v roce 1966 nemohl kamsi jít, protože neměl co na sebe... Ale nikdy nechtěl do žádného zaměstnání, nechtěl dělat žádné kšefty... Když mu člověk dal nebo poslal peníze, vrátil mu je uraženě zpátky... A byl to člověk, ke kterému běhával ráno v šest hodin Hrubín, když v noci něco napsal, aby byl Frynta první, kdo si to přečte, kdo mu o tom něco řekne... Publikoval málo a nenápadně, nikdy se nedral nikam...“

Život skutečně není jednoduchý. Ale je i krásný. A já jsem nesmírně vděčný za každé svědectví touhy po životě navzdory všem možným problémům. Jsem hluboce přesvědčený, že právě to je základní nasměrování Písma. Naučit se žít. Mít rád život, který nám Pán Bůh nabízí. Ono to někdy vypadá, že bibličtí svědkové napomínají, abychom se pěkně od života odtáhli, že kritizují svět se vší krásou, kterou nám v něm Pán Bůh nabízí. Ale to je veliký omyl. Písmo nás pouze vyvádí ze soběstřednosti, abychom rozpoznali, co za krásu v životě můžeme potkat – a přáli ji i druhým. Umožňovali ji také druhým rozpoznávat a prožívat. Podívejme se na marnotratného syna – hledal život – a krutě se zmýlil v místě a způsobu, kde a jak ho hledal. Ale odpovědí není odepření života - ale nabídka domova. A tak se vrátil a žil.

Takové svědectví chuti do života – v radosti a ve službě – jsme mohli přijímat od sestry Vlasty Petráskové, se kterou jsme se na konci srpna rozloučili. Svědectví, že víra v Ježíše z Nazareta jako Spasitele nevede k uzavření se do sebe v odporu ke všemu kolem nás, ale k radostné otevřenosti.

To, co bych vám i sám sobě chtěl připomenout na začátku školního roku, na začátku všeho starání, ale i setkání a radosti, je, že se máme na co těšit. Tak, jak to napsal apoštol Pavel svým sestrám a bratrům do Filip: „Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu.“ Fp 4,4-6

A neodolám, abych ještě něco nepřidal od pana Emanuela Frynty - ale to vás čeká až na konci dopisu. Mějte se krásně!

Jiří Ort

Sborové aktivity v novém školním roce

S novým školním rokem se vracíme k pravidelným setkáváním. S velkou radostí začnu nabídkou biblických hodin pro děti, které se pokusíme rozjet díky iniciativě manželů Vybíralových u nich doma. Kdo byste měl zájem děti posílat, dejte mi, prosím vědět a domluvíme se.

biblická hodina pro školní děti – středy od 17.00

biblická hodina po rodinách – sudé úterý od 20.00

biblická hodina online – liché úterý od 20.00

Biblické hodiny v Říčanech budou probíhat jednou za 14 dní u Trkovských ve čtvrtek od 20.00 – ty ale zatím nezačnou.

10.10. v 9.30 evangelický kostel ve Škvorci

Nepravidelné aktivity budeme vždy zveřejňovat – nejbližší akcí jsou společné bohoslužby se sbory ve Škvorci, na Žižkově I a v Horních Počernicích. Budou koncipované jako bohoslužby s rodinami s dětmi. Po nich bude následovat společný výlet.

Jiří Ort

28. srpna jsme se rozloučili s dlouholetou členkou našeho sboru, členkou staršovstva a v letech 1993-1999 i jeho kurátorkou sestrou Vlastou Petráskovou. Sestra Petrásková zemřela 25.3.2021, ale kvůli pandemii koronaviru a snaze o koordinaci s rodinou jsme se s ním mohli rozloučit až koncem srpna.

sestra Vlasta Petrásková

Někdy v první polovině osmdesátých let jsem hledal: místo, kde lidé říkají, čemu věří, místo, kde se nebojí spolu mluvit, místo, kde bych se mohl cítit svobodně. Tehdy jsem poprvé navštívil kazatelskou stanici našeho sboru v Říčanech. Nikoho jsem tu neznal. Bohoslužby si vlastně nepamatuji. Přesto jsem si ale silný zážitek odnesl. Po bohoslužbách za mnou přišla nějaká mě neznámá a velmi milá paní a pohovořila se mnou. Když zjistila, že jsem člověk místní a ne návštěva z jiného sboru, pravila: „Výborně, tak to sem patříte.“ Všechno se ve mně vzbouřilo. No toto. Já hledám svobodu a hned mě lapají. Vždyť někam patřit znamená kus svobody odevzdat. Od toho tu přece nejsem, to nehledám. Přesto nebo možná právě proto jsem přišel znovu. A znovu.

Trvalo mi vlastně roky, než jsem sestru Vlastu Petráskovou pochopil a rozhodl se. Jako pozorovatel nic nevidím. Nestačí do sboru chodit, je třeba ve sboru žít. Křesťanství nelze pochopit zvenku, jen zevnitř. Naši předci to tak asi většinou - a jaksi samozřejmě - měli. My se to musíme znovu učit. Do shromáždění se nechodí, ve shromáždění se žije. Vlasta Petrásková tak žila, moje úvahy nepotřebovala. Nejspíš by se jim i trochu divila.

Nebudme smutní, že prázdné místo po sestře Vlastě Petráskové nelze znovu zaplnit. Vždyť kolem nás je tolik jiných prázdných míst, která čekají na nás.

Pavel Zoubek

Rozloučení se sestrou Vlastou Petráskovou

Čtení: Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy; a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, ovce postaví po pravici a kozly po levici. Tehdy řekne král těm po pravici: ‚Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.‘ Tu mu ti spravedliví odpoví: ‚Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtli jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?‘ Král odpoví a řekne jim: ‚Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.‘ Mt 25,31-40

Text: Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, neboť skrze něho jsme vírou získali přístup k této milosti. V ní stojíme a chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží. Ř 5,1-2

Dnes se loučíme se sestrou Vlastou Petráskovou. A už jen toto vědomí, pohled na fotografii na stole Páně, v nás spouští obrovské množství vzpomínek – na události, rozhovory. Vlastička byla součástí tohoto sboru po dlouhá a dlouhá léta. Přistěhovala se do Říčan na začátku 60. let a do evangelického sboru v Uhříněvsi přišla v roce 1967, kdy dostala pozvánku na instalaci nového uhříněveského faráře bratra Jaroslava Voříška a ve sboru už zůstala. Ono tedy sloveso „zůstat“ nevystihuje Vlastiččinu přítomnost, protože ta rozhodně nebyla pasivní.

Při hledání textu pro dnešní rozloučení mě to neodbytně táhlo k textu, který přečetl Pavel Zoubek. K textu z Matoušova evangelia, ve kterém slyšíme evangelistovo vyznání, co je v životě to podstatné. Vždy mě okouzlovalo, jak tento důraz evangelista velice jednoduše vypíchnul tím, že Ježíšova slova o posledním soudu zasadil jako poslední text před pašijovým oddílem, tedy oddílem, který obsahuje texty o závěrečných událostech Ježíšova života a o vzkříšení. A důraz je to vlastně velice prostinký.

Mluví o víře, ale ukazuje, co to vlastně víra je. Tedy důvěra v hodnoty, které ukázal Ježíš z Nazareta ve svém životě. A tady je evangelista velice striktní – tato důvěra, víra, se neodráží ve slovech, která pronášíme, ale v životě, který žijeme. V jednání. A tak se tu otevírá velice široký záběr slova „víra“. Nemluví totiž o náboženství, ale o životě. Jestliže to, čemu věřím, neovlivňuje mé jednání, pak nemluvíme o víře, ale o ideologii. Však také právě u evangelisty Matouše nalézáme Ježíšovo slovo: „Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízíte z trní hrozny nebo z bodláčí fíky?“ (Mt 7,16)

Pro nás, kdo jsme znali Vlastičku, je zcela jasné, proč o tom mluvím. Protože u Vlastičky bylo zcela zřetelně k rozpoznání, čemu věřila. Komu věřila. Jaký to byl Bůh, kterému věřila. Nepřemýšlela nad tím, jak je možné, že se dějí věci, které se jí nelíbily. Které se nikomu z nás nelíbí. Nezbavovala se tlaku chaosu kolem nás tím, že by sklouzla do prosazování jasných pravidel a odsuzování druhých.

Na chaos reagovala otázkou, kdo jí m trpí a následnou snahou pomoci. Trápilo jí, v čem budou žít ti, které má ráda. V jakém světě budou žít. I to byla motivace pro její pomoc. Ten záběr charitativních organizací, do kterých přispívala, byl opravdu široký. A to mluvím o období, kdy už na tom zdravotně nebyla tak, aby mohla pomáhat osobně tak, jak by chtěla. Vy, kdo jste Vlastičku znali déle než já, si pamatujete na všechny oblasti, kde se snažila být osobně pomoci. Přišlo mi typické, že při halucinacích, které měla po určitých práscích, se jí zdálo, že má doma uprchlíky, rodinu s dětmi, a měla starost, co s nimi bude.

Tento důraz na pomoc byl také ovlivněn tím, že Vlastička milovala život a lidi a přijímala je. Její vyprávění o lidech neneslo ani stín odsouzení, chápala lidské slabosti a nedokonalost. Pomáhal jí v tom i její smysl pro humor. A pro mě jako pro faráře, který začínal v tomto sboru, byl k nezaplacení její zájem o lidi, díky kterému mě otevírala oči pro ty, kteří potřebovali pomoci. Ještě stále nosím na Vlastiččino přání vytištěné bohoslužby pro sestru Editu Lhotovou v Domě Senior.

Musím přiznat, že se mi i díky Vlastičce otevřel a otevírá dnešní text z Matoušova evangelia – Boží představa pomoci je o bezpodmínečném přijetí. A chtěl bych za náš sbor moc poděkovat Vlastiččině rodině, zvlášt snaše Martině, že toto bezpodmínečné přijetí a starost mohla ve vaší péči poznávat. V době, kdy byla v nemocnici, pro nás jako sbor bylo nesmírně důležité, že jsme o ní mohli dostávat informace a umožnilo nám to být jí alespoň takto nablízku. A jsme vám za to skutečně velice vděční.

Ten druhý text, který jsem pro dnešní rozloučení vybral, není o svědectví Vlastičky, ale je určen pro ní. A pro všechny, kdo se snaží pomáhat, ale zároveň podklesávají pod tíhou faktu, že prostě není v lidských silách pomoci dostatečně. V době, kdy jsem Vlastičku znal, už jí neustále trápilo, že není takovou pomoci, jak by chtěla. Snad právě proto, že tak moc pomáhala, byla nešťastná, že už pomáhat nemůže a cítila se neužitečná. Trápilo jí, že někomu ublížila. Stále se jí vracela otázka, jak jí může mít Pán Bůh rád.

Bylo mi to moc líto. Bylo mi líto, že pro sebe nemá takové pochopení, jako pro druhé. A okouzlovalo mě, jakou pomoci jí v tom byly písně z evangelického zpěvníku. Proto nebyl problém vybrat písně, které měla ráda. A proto velice zásadní text z dopisu apoštola Pavla do sborů v Římě. „Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, neboť skrze něho jsme vírou získali přístup k této milosti.“ Základní důraz, který nás ujišťuje, že i my jsme přijímaní. Že Boží nabídka života není podmíněčná, ale absolutní. Jsem rád, že smíme věřit, že sestra Vlasta Petrásková, už mohla poznat v plnosti pravdivost toho, že vyústěním lidského života je otevřená Boží náruč.

Amen.

Poslání: Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Ř 8,38n

Milan Balabán: Květy biblických pojmů

Tato knížečka je souborem textů, které bratr profesor Milan Balabán psal do časopisu Protestant. Po nějaké době jsem se k ní vrátil a znovu mě nadchla. Nabízím ochutnávku. K jejímu výběru mě vede přesvědčení, že musíme stále znovu promýšlet, jakému Bohu vlastně věříme.

Jiří Ort

BŮH, Boží, bozi

Až skoro neskutečně známé slovo „Bůh“ (staročesky „bog“) je buď původu řeckého nebo indoíránského (srov. Bagdad = Boží dar). Oč tu vlastně běží, vystihuje příd. jméno „bohatý“, tj. Bohem obdarovaný a požehnaný. Bůh je ten Mocný, Silný, Suverénní. „Nebožtík“ je člověk, který nejeví známky boží přítomnosti. „Zboží“ je majetek či jmění, jímž Bůh zahrnul člověka, který je „zbožný“, nikoli „nebohý“.

V Hebrejské bibli je Bůh označen jako el, elohím; v Řecké bibli je to theos, označující původně to, co je božské, numinózní, personifikace je asi dodatečná. Etymologie vyznavačských výrazů el a elohím je nejasná. Vyznačuje však nesporně osobu mocnou, nadlidskou, jež je duchovní páteří lidí i vesmíru. (Srov. el eljón Gn 14,20 – BKr „Bůh silný nejvyšší“, ČEP: „Bůh Nejvyšší“, Buber: „der Hohe Gott“; el šaddaj Gn 17,1 – BKr „Bůh silný všemohoucí“, ČEP: „Bůh všemohoucí“, Buber: „der Gewaltige Gott“.)

Božstvo el známe z ugaritské oblasti, el byl šéfem dosti rozsáhlého panteonu (čti studie Kotalíkovy, Stehlíkovy a Antalíkovy). Byl to božský Vládce jakoby otcovského charakteru: laskavý, shovívavý, nespíše však netečný (deus otiosus). Elovské náboženství se výrazně uplatnilo ve starém Izraeli, což dosvědčuje jméno jisrá-el, Izrael. Elohim (plurál) označuje neizraelská božstva splývající s konkrétními přírodními fenomény; tato božstva se stávala symbolem záchrany života v hladu a nouzi.

Slovo elohím označuje však i Boha Izraele (Gn 1), který suverénně odsunul temnotu a nebytí a vyvolal v existenci (b-r-a') svět a „pána světa“, člověka. To, co Stvořitel činí, je dobré (tów). Plurální koncovka je výrazem majestátu (srov. „my císař“), ale i (a to se málo připomíná) vnitřního dialogu („mezi Bohem a Bohem“). Stvořitel své rozhodnutí váží, je si vědom obrovského rizika. Nechce být sám, dává prostor tvoru, který má vůli volit mezi dobrým a zlým (Dt 6,18; 30,15; Am 5,14; Ř 2,1 atp.). Člověk „stvořený k obrazu Božímu“ (Gn 1,27) se má orientovat na Boží dokonalost a samostatnost a velkolepé milosrdenství a tvořivě to vše realizovat; to je víc než nápodoba, nýbrž tvorba, ano tvoření (tak Tresmontant). Elohim je Bůh, který s člověkem uzavírá smlouvu (berít) a vyžaduje po něm naprostou poslušnost jeho zákonů a pokynů (Tóra, Desatero, dvojpríkázání lásky). Bůh jako Elohim není princip, řád v obecném smyslu, Idea. Je to „živý Bůh“ (elohím chajím – Jr 10,10 el-cháj – Ž 84,3). Ježíš se prokázal svým sebeobětým životem jako „Syn Boha živého“ (ho hyios tú theú – Mt 16,16). Tvůrčí Slovo (logos) v úvodu evangelia Janova (J 1,1) je velmi konkrétní a osobní, je jím Ježíš z Nazaretu. Jeho „životopis“ – to jsou dějiny Božího stvoření v maximální koncentraci. Ježíš je „nové stvoření“ (kainé ktisis – 2K 5,17), jeho dílem se uzavírá „nová smlouva“ (Žd 8,8), Ježíš (a s ním i my) je „nový člověk“ (kainos anthrópos – Ef 4,24). Ježíš zahajuje obnovující Boží děje, vpravdě elohímské, otvírající budoucno (2Pt 3,13).

1. Naši existenci zakládá Boží stvoření. Proto spočívá jistota, že jsme, toliko ve víře.
2. Naše stvořenost nás vystřeluje k Božímu budoucímu rozměru naší existence. Naše energie

- překonává turbulence zloby a osvobozuje nás od hříchem zrezivělých modelů a modů hříchu.
3. Jistota, že jsem, znamená pro mě „buď!“, skoč mimo konvenci, získej auru Božího království a vyváděj na cestu spásy všechno sténající stvoření (Ř 8).
4. Důvěřuj, a ještě: důvěřuj, a znova: důvěřuj!

VŠEMOHOUCÍ (Bůh) – Jedinečný v síle soucitu

Věřím v Boha Otce Všemohoucího – tak začíná klasické Vyznání víry (Apostolikum).

VŠEMOHOUCÍ nebo Všemocný (hebr. šaddaj, řecky pantokratór, lat. omnipotens) je Bůh nesrovnatelný (neanalogický) ve své síle a dynamice, v pravý čas přicházející k záchranné akci. Buber tlumočí: der Gewaltige, Luther má Der allmächtige Gott, The New English Bible rozumí God Almighty.

Hebr. šaddaj je dodnes etymologicky nejasný božský titul nebo neodlučný přívlastek božstva.

Badatelé většinou odvozují výraz od ak. šadu = hora, ve smyslu útočiště, někteří (i náš Daněk) od hebr. sádé = pole, rozumí se posvátné, jiní zde vidí souhrn démonična (šéd = démon, zloduch).

V hebr. tradici bylo toto božské jméno pevně zakotveno, jak ukazují osobní jména Surišaddaj nebo Amišaddaj – Nu 1,6.11. Pozoruhodná paralela je v Ž 91,1: Nejvyšší (eljón) a Všemohoucí (šaddaj). Možná, že šlo původně o božský pár. Všemocný poskytuje poutníkovi útulek v noci: v jeho ochranném stínu je možno bezpečně přenocovat. Ale jméno patrně prozrazuje nejen souhrn a soubor nadlidské a naddémonické síly, tedy Vítěze nad zlými mocnostmi, nýbrž je to i výraz pro plodnost udržující (skrže plody) všechno živé na živu a pro Boží maminkovskou lásku: V Jákobově závěti je přání (týkající se Josefa), aby Všemohoucí požehnal svému milému „hojným požehnáním prsů“ (birkot šaddajim – Gn 49,25). Se Všemocným souvisejí tedy i mateřské prsy: krmící, kojivé, úkojné, udržující život a spokojenost. Hodné pozoru je i to, že se Šaddajem není spojena žádná svatyně. To značí i nezávislost na kultu a rozšiřování náboženského věhlasu. Velmi pravděpodobně jde o spásné Božstvo ještě předhospodinovské a předizraelské. Zjevení Hospodina se událo až službou božího zjevovatele Mojžíše (Ex 3). Zvěstný prostor využívá Všemoc v Hebrejské bibli zvl. v knize Genesis, Žalmech, v Jóbovi (zde často jako výraz archaizující), malý výskyt je u proroků (Izajáš, Ezechiel). V Novém zákoně využívá zvěstných úhlů „šaddajského“ odkazu kniha Zjevení: zde je titul pantokratór spojen s vyznáním trojnásobné svatosti Hospodinovy (Zj 4,8; Iz 6,3). Apoštolské vyznání shrnuje i přeznačuje bohatou šaddajskou zvěst do formule: **Bůh**

1. Všemocnost není nic abstraktního, nemá rysy mýtu nebo svézákonné metafyziky. Bůh Izraele, Církve a všech Božích ovcí mimo Kristův ovčinec je všude, kde lidé trpí a křičí o Boží pomoc. Ale i všude tam, kde se uvelebili lhostejní – Všemocnému lhostejní nejsou.
2. Boží všemohoucnost má otcovský a mateřský charakter. Žijeme z Boží starostlivosti i něžné péče. Klidně dýcháme nám přidělený vzduch, klidně spíme, klidně lámeme chléb kultury i politiky.
3. Věříme v Boží prozřetelnost, v Boží intervenci v čas nouze a radujeme se z polí či úhoří bohoslužebných i krásně světských.

Milan Balabán, Jáchym Gondáš (ed.): Kořeny a květy biblických pojmů (Nakladatel: Eman 2012)

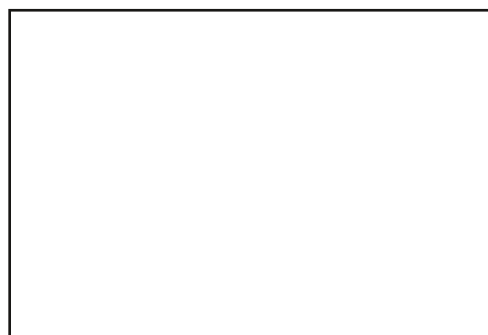
A na závěr slíbená báseň od Emanuela Frynty ze sbírky Písničky bez muziky (nakl. Argo 2010):

Emanuel Frynta Had

Byl strašidelně starý had
a těžký jako cent,
ten začal život pomlouvat
a chtěl psát testament.

Už v duchu rozdal vše, co měl,
jen na papír to dát -
když najednou se rozpomněl,
že nedovede psát.

I povzdechl a zaslzel -
a pak se rozesmál
a zavázal se na uzel
a vesele žil dál.

Farní sbor ČCE v Uhříněvsi a v Říčanech
telefon: 211 222 198
mobil: 607 886 447

<http://uhrineves.evangelnet.cz/>
redakční email: jiri.ort@evangelnet.cz